

Lärarhandledning

Titel: Handbok för superhjältar,
Del 6 – Utan hopp
Författare: Elias Våhlund
Illustratör: Agnes Våhlund

I serien ingår:

- Bok 1 Handboken
- Bok 2 Röda masken
- Bok 3 Ensam
- Bok 4 Vargen kommer
- Bok 5 Försvunna
- Bok 6 Utan hopp

Rekommenderas för åk 1–3

En handledning av Malin Wedsberg

DEL 6: UTAN HOPP

rabén&sjögren

Introduktion

Den här handledningen innehåller övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin **läsförståelse**, och därmed sin **läslust**, genom att arbeta med *ordförståelse*, träna på att använda *läsförståelsestrategier* och att göra *textkopplingar*. ”Handbok för superhjältar” passar också utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i **värdegrundsarbete**. Så här hittar du även konkreta övningar och diskussionsfrågor som har knyter an till elevernas vardag med utgångspunkt i det berättelsen tar upp: mobbing, utanförskap och kamratskap.

Foto: Kajsa Göransson

Bokserien *Handbok för superhjältar* är skapad av Agnes och Elias Våhlund. 2018 tilldelades de priset Årets barndeckare för *Handbok för Superhjältar Del 2: Röda masken* och *Handbok för Superhjältar Del 3: Ensam*.

Läsförståelse

Exempel på läsförståelsestrategier kan vara att förutspå handlingen, utreda nya ord och uttryck, ställa frågor till texten, klargöra otydligheter och sammanfatta textinnehåll. Men kom ihåg, det är textens innehåll som är det viktiga, inte själva strategin. Fokus ska ligga på textens innehåll.

Textkopplingar är också ett utvecklande arbetssätt för att göra texten tydlig för eleverna. Under läsningen stannar man upp och jämför texten med andra liknande texter – *text till text-koppling*, jämför texten med egna erfarenheter – *text till mig själv-koppling*, jämför texten med världen utanför – *text till världen-koppling*.

Det är du som pedagog som introducerar och modellerar. Ett exempel på att modellera kan vara att ”tänka högt”, att berätta för eleverna hur du tänker och känner när du läser en text. Lärare och klass har en dialog om textens innehåll. Textsamtalen ska vara strukturerade och tydliga, alla ska kunna delta på sin nivå.

Läs högt och läs i par, diskutera och reflektera tillsammans! Vikten av gemensam läsning och högläsning kan inte nog betonas. Genom de gemensamma läsupplevelserna får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet.

Alla övningar i handledningen delas in i vad man kan göra före läsningen, under läsningen och efter läsningen. Läsförståelsefrågorna är indelade i: *På raderna* – svaret står i texten.

Mellan raderna – här handlar det om att kunna dra egna slutsatser och läsa ”mellan raderna”.

Bortom raderna – här tänker man själv vidare och reflekterar över texten. Läsförståelseövningar hittar du under varje kapitel.

Före läsningen

- Börja med att repetera vad som hände i den förra delen *Försvunna*.
- Titta tillsammans på bokens omslag. Titta på bilden, läs titeln. Vad tror ni boken kommer att handla om? Be eleverna att motivera sina svar, t. ex. genom att du modellerar och motiverar varför du tycker och tror så eller så eller fråga ”Varför tror du det?” ”Hur tänker du nu?”
- Vad betyder ”handbok”? (Är det en bok om händer?) Ge exempel på andra handböcker. Känner eleverna till några?
- Vad är en prolog? Vad berättar prologen?
- Inför epilogen: Vad är en epilog? På vilket sätt skiljer den sig mot de övriga kapitlen?
- På omslaget står det två namn: Elias och Agnes Våhlund. Varför står de namnen här? Vilka är de? Mer info om Elias och Agnes hittar du på <http://www.rabensjogren.se/forfattare/Forfattare/> och <http://www.rabensjogren.se/forfattare/Illustrator/>
- Förbered läsningen inför varje kapitel genom att gå igenom svåra ord och uttryck – se nedan under respektive titel. Men tänk också på att vissa ord förklaras bäst i sitt sammanhang och kan vara bättre att ta upp UNDER läsningen.

Under läsningen - Gör textkopplingar

Vid högläsning, stanna upp vid lämpliga tillfällen och gör kopplingar till:

- andra texter: Påminner det här om något annat vi läst? Berättelser om barn som mobbas, tuffa tjejer (Pippi Långstrump), bli någon annan, superhjältar, serier.
- elevernas egna erfarenheter: Vad känner vi igen från t. ex. miljör som skolan, skolgården, bibliotek, mobbing, utanförskap.
- världen utanför: Vad får berättelsen oss att tänka på om världen utanför?

Läser barnen självständigt, arbeta på samma sätt och diskutera t. ex. efter varje kapitel eller ett stycke i kapitlet som du förutbestämt.

- Be eleverna stanna upp i sin läsning om det är något de inte förstår och fråga dig eller en kompis.
- Be eleverna ringa in (alternativt skriva dem eller räkka upp handen för att fråga) ord som är svåra att läsa eller förstå och diskutera dem allt eftersom.
- Be eleverna att pröva läsa om en mening eller ett stycke de inte förstod.

Efter läsningen

- Låt eleverna svara på läsförståelsefrågorna, se nedan. Låt eleverna formulera egna frågor. Diskutera frågor och svar tillsammans. Många av de öppna frågorna har inga givna svar utan finns där för att väcka tankar och göra reflektioner ihop i klassen och leder också till fortsatta diskussioner. Vid de frågor som passar extra bra att samtala kring och diskutera finns en **röd textrad**. Använd er gärna av EPA-metoden, se nedan.
- Låt eleverna sammanfatta texten. Prata tillsammans om hur den började, vad som hände sedan och hur den slutade. Detta kan vara ett enskilt kapitel, men även hela boken när ni läst klart.

Berättelsen

Utan hopp är den sjätte delen i *Handbok för superhjältar*. Den börjar där bok 5 *Försvunna* slutade. Ytterligare sju barn i Rosenhill försvinner från ett kalas. Stadens invånare är upprörda och rädda. Lisa och hennes gäng söker efter ledtrådar, men stöter på problem. Och när mysteriet ser ut att lösa sig är det ändå saker som inte stämmer. Är det något större på gång?

Tema

Superhjältar, vänskap, samarbete, förlåtelse, tillsammans blir man starka, att tro på sig själv, äventyr, rädsla

Svåra ord och uttryck

KAPITEL 1 – dämpades, gnistor, stapel, sken av stolthet, bildades, imponerande, belysningen, glassplittret

KAPITEL 2 – naiv, journalisten, tar saken i egna händer, bege sig, krismötet, äga rum, sytt upp, avspärrat

KAPITEL 3 – skandal, anklaga varandra till höger och vänster, fnös, kallsvettades, lågan dansade runt, fast beslutna, oavsett

KAPITEL 4 – slöt ögonen, stängde ute alla ljud, fokuserade, tappa koncentrationen, avspärrningsband, kippade efter andan

KAPITEL 5 – vakade, höjdrädd

KAPITEL 6 – skyn, takbjälkarna, ytan, gigantiska, riktade all sin kraft, tappade räkningen

KAPITEL 7 – suckade av lättnad, föll han handlöst, oroväckande, sista sekunden

KAPITEL 8 – dölja, hans blod frös till is, ute och ränner, pys iväg

KAPITEL 9 – spreds nyheten som en löpeld, smycka, pynta

EPILOG – som på en given signal,

LISAS, MAX OCH ROBERTS ANTECKNINGAR – förmågan, teorier
ROSENHILL TIDNING – stått handfallna, media, mediepersonligheter, besitter

Läsförståelsefrågor

PROLOG

”Rädda människor kan bli farligare än det som de är rädda för.”

Vad menas med citatet?

Efter läsningen: Blev citat tydligare efter att ha läst berättelsen?

Vad är du rädd för? Varför?

Kan det ibland vara bra att vara rädd?

Diskutera tillsammans både före och efter läsning av boken.

KAPITEL 1

Var någonstans träffas Robert, Nick och Max? (på raderna)

Vilken tid på dygnet träffas Robert, Nick och Max? (mellan raderna)

Hur lyckas Robert undgå att bli träffad av burken som Nick kastar mot honom? (på raderna)

Varför tycker Robert att Lisa är en så bra ledare för gänget?

Hur tycker du att en bra ledare ska vara? **Diskutera tillsammans.**

Om du hade haft Roberts blixtkraft, vad skulle du använt den till? (bortom raderna)

KAPITEL 2

En upprörd människa skriker ”Nu ska de ut!”, en annan svarar ”De har ingenting med det här att göra?” Vad och vilka kan de mena? (mellan raderna)

Hur får polisen Maria de upprörda människorna att lugna ner sig? (på raderna)

Varför tycker polisen Maria att journalisten Edith Bergman är hemsk? (mellan raderna)

Hur kommer det sig att Nick inte vill ta på sig dräkten? (på raderna)

Varför är folk arga på Lisa och hennes gäng? (på raderna)

KAPITEL 3

Polischefen Erik försöker lugna alla människor och säger att nu är det extra viktigt att hålla ihop och inte anklaga varandra. Vad menar han med det? Varför är det så viktigt just nu? (mellan raderna)

Hur kommer det sig att det blir alldeles tyst i salen när Lisa kommer in? (mellan raderna)

I handboken läser Nick om ”Förvandlare”, vad är det? (på raderna) Varför väljer Nick att träna på just den kraften? (på raderna)

KAPITEL 4

Nick klättrar upp på taket, blundar och ”försöker stänga ute alla ljud”? Hur gör man då (om man inte håller för öronen förstås)? Kan du några knep? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

Varför har polisen spärrat av kring huset där kalaset var? (mellan raderna)

Om du kunde förvandla dig till ett djur, vilket skulle du välja och varför? (bortom raderna)

Vad ska man göra om någon i ens närhet blir medvetlös eller väldigt sjuk? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

Vad ska man göra om någon i ens närhet blir medvetlös eller väldigt sjuk? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

KAPITEL 5

Varför är Roberts mamma arg och besviken på honom? (på raderna)

Robert är orolig över att Max inte ska vakna upp, Lisa säger att det är klart han kommer göra. Men hon försöker låta säkrare än hon egentligen är.

Hur tror du att hon känner innerst inne? Varför låter man ibland mycket tuffare än man känner sig? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

Varför vill polisen Erik inte säga mer om ryktet att en skäggig gubbe i skåpbil kört omkring i stan? (mellan raderna)

Vem är Skrot-Uffe? Varför är alla barn rädda för honom? (på raderna)

Vad kan hända om det sprids osanna rykten om människor? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

KAPITEL 6

Hur höga var lågorna från det brinnande huset? (på raderna)
Lisa och Robert går in i det brinnande huset, men de har ju superkrafter. Vad ska man egentligen göra om det brinner någonstans? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**
Hur får Lisa idén att hämta vatten i ankdammen? (på raderna)
Beskriv hur Lisa gör för att försöka släcka branden innan brandkåren kommer? (på raderna)

KAPITEL 7

Trots att Lisa får veta att Uffe inte var inne i det brinnande huset känner hon sig inte glad, varför? (mellan raderna)
Varför skriver Nick lappar till Robert där det står att han inte är hemma? (mellan raderna)
Hur räddar sig Robert från att falla i marken när Nick öppnar fönstret? (på raderna)
Vilka ledtrådar hittar Max? (på raderna)
Var tror du att de försvunna barnen finns? Tror du att kidnapparen ser på tv och lyssnar på Karin Silvers vädjan om att släppa dem? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

KAPITEL 8

Varför bestämmer sig Nick för att lämna sitt rum, trots att han fortfarande har fjädrar och näbb? (på raderna)
Hur kan det komma sig att Nick förvandlas tillbaka till sig själv, när han sätter sig på bänken i parken? (mellan raderna)
Varför tycker Nick egentligen att Herman är läskig? Vad är det som får Nick att ändra sig om Herman? (mellan raderna)
Vad får Nick för råd av Herman? (på raderna)
Vad tycker du – kan det vara bra att bara försöka ha lite kul ibland, inte känna krav att man ska göra viktiga saker eller prestera något? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

KAPITEL 9

Hur tänker Nick när han menar att mysteriet med de försvunna barnen är löst? (på raderna)

Varför tycker de andra i gänget annorlunda? Hur resonerar de? (på raderna)

Varför tror inte Lisa att det var Uffe eller Herman som kidnappade barnen? (på raderna)

Varför blir Nick sur och går ifrån gänget? (mellan raderna)

Vad tror du – vem eller vilka kidnappade barnen och varför? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

EPILOG

Hur känner och tänker Lisa – ÄR hon avundsjuk på Robot och Silver? ÄR hon sur över att det var tack vare andra, och inte på grund av henne, som barnen kom tillbaka? (mellan raderna)

Brukar du känna avundsjuka? Över vad? Hur ska man bli av med sin avundsjuka? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

Hur kan det komma sig att Lars plötsligt börjar gå i sömnen, tror du? Kan det ha något samband med de kidnappade barnen? (bortom raderna) Har du gått i sömnen någon gång? Eller känner du någon som brukar gå i sömnen? (bortom raderna)

Max tankar om samarbete

Om någon tänker annorlunda än du, är det lätt att tänka att den andra personen har fel.

Fast ibland kan det vara du som har fel.

Och ibland kanske ingen har fel.

Ni tänker bara olika.

Fundera över Max tankar. **Diskutera tillsammans:** Vad kan vara bra med att människor tänker olika?

Hur skulle det se ut i världen om alla tänkte likadant?

Skrivuppgift

Arbeta med texttypen *beskrivande text*. Gå tillsammans igenom plane-ringstabellen nedan där en beskrivning av Nick finns som exempelmodell. Skriv tillsammans en text som beskriver Nick. Låt sedan eleverna skriva egna texter med hjälp av kopieringsunderlaget. De kan beskriva en person, t. ex. Lisa, någon annan i gänget, Edith Bergman, Herman eller en miljö, t. ex. tågstationen eller Rosenhill.

Till formgivaren: Lägg texten nedan i en ruta.

BESKRIVANDE TEXT

Syfte: förmedla information/fakta.

Struktur:

- rubrik som berättar vem/vad texten ska beskriva.
- beskrivningar i stycken med underrubriker.
- avslutning – något speciellt/viktig information.

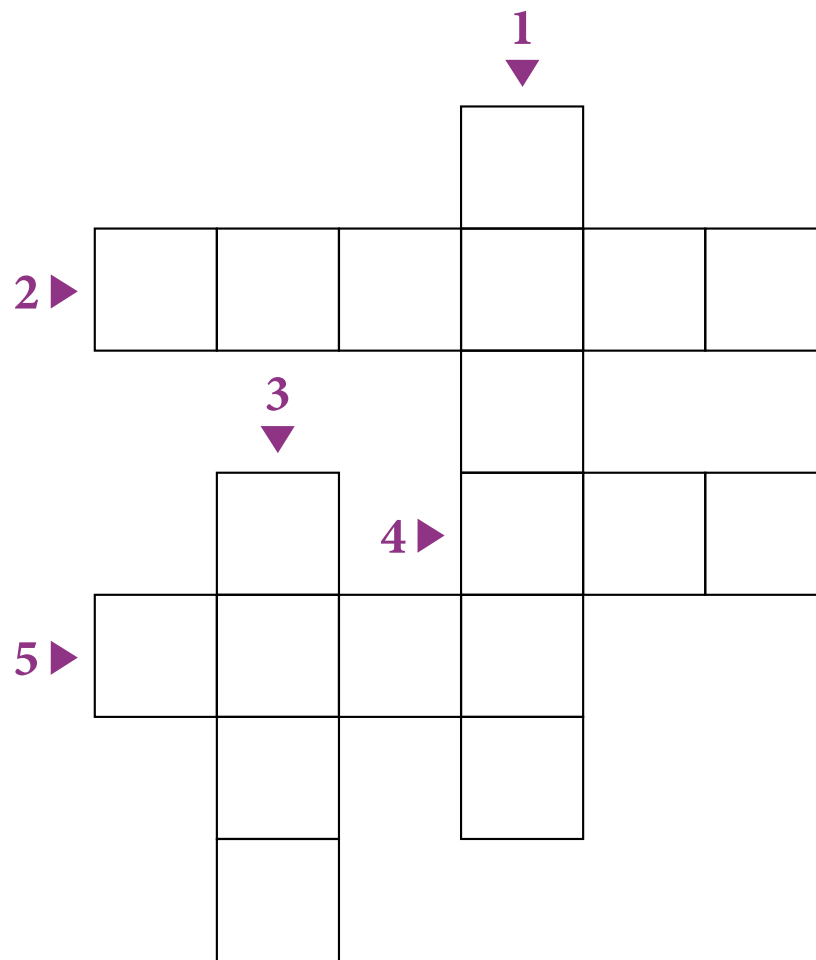
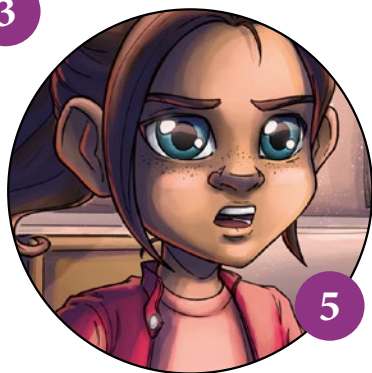
Innehåller ofta **ämnesspecifika ord**.

Exempel: Fakta som beskriver människor, djur, natur, miljöer.

Rubrik	Nick
Utseende	Mörk, svart, yvigt hår bruna ögon
Kläder	Brukar ha en lila keps bak och fram.
Familj/vänner	Lillasyster Lykke Kompisar Lisa, Max och Robert
Egenskaper	Osäker, orädd Säger vad han tycker. Har lite svårt med att läsa. Bra på att klättra.
Något speciellt	Tränar för att bli en superhjärte.

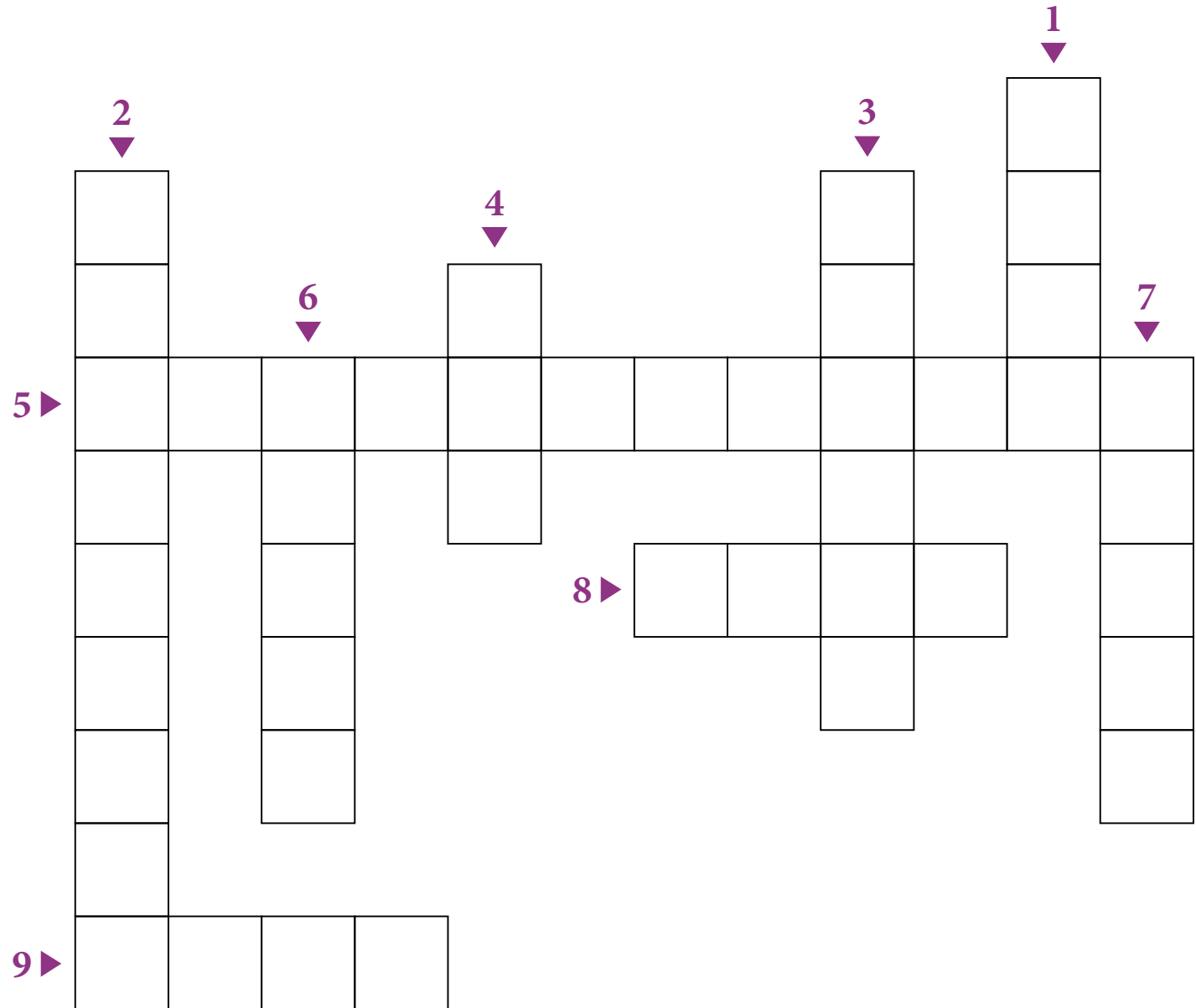
Planeringstabell Beskrivande text	
Rubrik	
Utseende	
Kläder	
Familj/vänner	
Egenskaper	
Något speciellt	

BILDKORSORD

KORSORD

1. När Lisa blir superhjärte kallas hon ____ Masken.
2. Heter staden där Lisa bor.
3. Karins efternamn
4. Förvandlas Nick till.
5. Är Lisa och hennes gäng.
6. Marias och Eriks yrke.
7. Max favoritprogram är _____ och Silver.
8. När Max blir superhjärte kallas han Vild_____.
9. Bokens huvudperson

BOKRECENSION

Titel _____

Författare _____

Illustratör _____

Den här boken handlar om

Ringa in ord som passar till boken.

cool kul tråkig spännande lätt dålig

läskig sorglig nice rolig läskig överklig

viktig svår bra tokig intressant galen

seg otäck mystisk konstig överklig fantastisk

Skriv hela meningar om vad du tycker om boken.

Berätta varför du tycker så.

Fyll i så många stjärnor som boken är värd.

